

Όφείλεται στο γεγονός ότι "ο λογοτέχνης ζητά να στηριχθεί σε κηροίς αξίες και οι αξίες αυτές κείτονται θλιβερά σωριασμένες".
(Φιλελεύθερος 27/1/1976 "Κυπριακή πραγματικότητα και άνθρωποι πνευματικοί").

Οι εκτιμήσεις αυτές βάσει των οποίων επιχειρείται η αιτιολόγηση των δυσκολιών στον χώρο της πνευματικής δημιουργίας δίνουν τη ναιμενός μιας ποιανίας που παραπαίει, ενός ανθρώπου (που κλυδωνίζεται χωρίς να ξέρει), ενός λαού που δέχεται και απόμεινε χωρίς ιδανικά, χωρίς αρχές και αξίες.

Αυτή είναι η σημερινή Κύπρος, η Κύπρος του χουντικού πραξικοπήματος, της τουρκικής εισβολής αλλά και της τόσης άντοχης που προκαλεί τον διεθνή θαυμασμό. Νά πάρουμε τα πράγματα ένα-ένα. Νά αναλύσουμε πρώτα απ'όλο την μορφή της ήττας που μας βρήκε τον Ιούλιο και τον Αύγουστο του '74. Και στο πραξικόπημα και στην εισβολή χρησιμοποιήθηκαν υπέριστες στρατιωτικό έλλαοικές - χουντικές δυνάμεις από την μία και ανάτροφον τον νόμιμο πρόεδρο, την κυβέρνηση του, επιβάλλοντας έτσι ένα καθεστώς βίας και τυραννίας και από την άλλη ^{ναλόνες} τουρκικής που παραβίασαν την δόκιμη μας ανεραιότητα, επιβάλλοντας ένα καθεστώς άμης κατοχής με εξαυδραποδισμό. "Η Δημοκρατία μας ήττήθηκε στρατιωτικά" και στις δύο περιπτώσεις. Τονίζουμε το ^{αλλόθνη} στρατιωτικά από ξένες δυνάμεις γιατί έχει την σημασία της η άκριβοβοφία στην περίπτωση αυτή. Δέν ήττηθήκαμε πολιτικά, δέν καταρρεύσαμε έσωτερικά από τήνδραση έσωτερικών δυνάμεων. ~~Κι' αυτό~~ "Έσω κι' αν χρησιμοποιήθηκαν και έσωτερικές δυνάμεις, τα πλάγηματα ήλθαν και στις δύο περιπτώσεις απ' έξω, από ξένα κέντρα. Κι' αυτό άκριβος αποτελεί και μια μαρτυρία της άνθεκτικότητας του κυπριακού οίκοδομήματος, των αρχών και των αξιών του.

Γιατί στην άνθεκτικότητας του οίκοδομήματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, που συνέχισε από το 1963 προσπάθησαν ν' άνατινάξουν με έσωτερικές δυνάμεις τα κέντρα της Ιμπεριαλιστικής συνωμοσίας πρέπει να έντάσσονται και οι αρχές και οι αξίες. Ύκρηχαμε και παλεύαμε και συγκρουθήκαμε χρόνια δλόκληρα έν δνδρατι κάποιων αρχών. Δέν έννοούσαμε να έπιτρέψουμε την μετατροπή του νησιού μας σε δευτέρας κατηγορίας κράτος, σε κράτος υπό αίρεση, σε κράτος που θα κηδεμονευόταν από άλλους. "Όλοι θυμόμαστε το περιεχόμενο της δεκάχρονης σύγκρουσης από τα αίματηρά γεγονότα του δεκέμβρη του '63 και δθ. Ήταν ένας άγώνας που είχε σαν κύριο στόχο το ΝΑΤΟ σαν την κύρια δύναμη προέσης του Ιμπεριαλισμού, στην Κύπρο. "Ο λαός μας έβλεπε στο ΝΑΤΟ τον μεγαλύτερο έχθρό. Έβλεπε το ΝΑΤΟ πίσω από όλες τις συμφορές του και τα δεινά του. Κι' όταν ήρθε ο τραγικός Ιούλιος του '74 δέν ήρθε σαν διάφευση (για την περίπτωση εισβολής του λαού μας) αλλά σαν πλήρης έπιβεβαίωση της πίστης αυτής.

αιτιολογηθούν οι δυσκολίες του πνευματικού μετώπου με την κατάρρευση των αρχών και την "περιρρέουσα άβεβαιότητα". Όλα αυτά είναι πολιτικές επιπτώσεις, υποκειμενικές ~~κατά~~ ~~φορά~~ ενώ το πνευματικό μέτωπο έχει να κάνει με πολύ πιο βαθειά ρεύματα που όμοια πέτρα και να σηκώνει όσα τά βρείς.

Μέσα σ' αυτούς τους δύσκολους καιρούς ο ρόλος του κύριου προσοδευτικού στοχαστή, που προβληματίζεται γύρω από τα θέματα του πνευματικού μετώπου βρίσκεται στο άνοιγμα δρόμων, στο κέντρισμα της σκέψης, στην διεύλυση της σύγχυσης εκεί όπου υπάρχει. Και δέν υποβάλλουμε την δημιουργία φεύτικων, κλαστών καταστάσεων. Κι' οι δρόμοι και οι προσεκτικές υπάρχουν μέσα στην αντικειμενική πραγματικότητα. Υπάρχουν μέσα στην έρρωμένη αντίσταση του λαού μας, μέσα στην συνεχώς δυναμωμένη διεθνή αλληλεγγύη, μέσα στο διεθνές ισοζύγιο των δυνάμεων.

Από την θέση του έ προσοδευτικού στοχαστή, πρέπει να μπορεί ν' αντιγράφει τά φαινόμενα στην πληρότητα των σχέσεων τους, να βλέπει πέρα από τό άδιέξοδο που προσπαθεί να επιβάλλει ή βία, να βλέπει τό Κυπριακό όχι σαν μια απομονωμένη περίπτωση. Στην Κύπρο αναπτύσσεται μια σύγκρουση της οποίας τό κύριο περιεχόμενο είναι ή αντιπαράθεση του λαού μας και του Ιμπεριαλισμού σε μια έξαιρετικά νευραλγική γεωγραφική περιοχή κι' αυτό άκριβώς προσδίδει στην σύγκρουση τόν έντονα διεθνή της χαρακτήρα. Το Κυπριακό είναι την στιγμή αυτή ένα από τά πιο κινητά διεθνή προβλήματα, γιγαντιαίες δυνάμεις κινητοποιούνται απ' άκρη σ' άκρη του πλανήτη για την υπεράσπιση του νησιού μας. Είναι αυτό κάτι που μπορεί να ξεφεύγει από τίς επιπτώσεις μας ιδιαίτερα όταν προσγγίζουμε τόν τόσο εδαισθητό πνευματικό χώρο όπου μας χρειάζεται να έναρτάξουμε δύναμη και καλληγορία και σθένος.

Πόσο σοφά ο μεγάλος Κομμουνιστής ποιητής της Ελλάδας Γιάννης Ρίτσος προσήγγισε την Κύπρο, την τραγωδία της, τόν αγώνα της μέσα στο κλασικό πιά "Ύμνο και θρήνη για την Κύπρο".

Τό δάκρυ

Τό κόμμα μας είναι περήφανο γιατί μέσα από τίς γραμμές του ξεπήδησαν τέτοιοι κορυφαίοι ποιητές όπως ο Θεοδόσης Περσίδης και ο Ραΐκος Άνθίπας που από τό έργο τους, όχι τυχαία, άντλήσιν σήμερα θάρρος και

Τό δάκρυ κρλίκεε τό δρόσο, κρλίκεε δρόσο και τό αίμα
μή εσ' δαράσει ήν κροδία ήν άρνησιν τό ρέμα.
Ταύτο τό ρωσ δέν κρύβει, φεγγαβοράει και δείχνει
μέσα είνύ πιά βυδαιά νυχία των δροσόνων τό ίχνη
Ταύτο τό ρωσ δέ σώνεται, σαυά δέν τό δειφει.
εανήσικε τόσ δρμασ νεκρούσ με άνδρόφωλα και ρούσι.

αίσθη ο λαός μας. Οἱ δύο αὐτοὶ ποιητὲς τῆς Κύπρου, λόγω ἀκριβῶς τῆς
ιδεολογικῆς τους τοποθέτησης καὶ τοῦ ταλέντου τους κατόρθωσαν νὰ συλλά-
βουν κατὰ τὴν ἔκτασιν τῆς ὅλης τῆς δραματικῆς πορείας τῆς Κύπρου μέσα στὴν
ἱστορία. "Ἡ Συμφωνία τῆς Κύπρου" τοῦ Θ. Πιερίδη γραμμὲν μέσα στὰ χρό-
νια τῶν ἀπελευθερωτικῶν ἀγώνων τοῦ λαοῦ μας ἐναντίον τοῦ Βρετανοῦ
κατακτητῆ καὶ ἡ "Κυπριακὴ Τραγωδία" τοῦ Π. Ἀνθία γραμμὲν ὕστερα ἀπὸ
τὴν κρίσιν τοῦ 1963 ἀποτελοῦν κοινητικὰ κείμενα ποῦ ἐκφράζουν μὲ πλη-
ρότητα αἰσθητικὰ τὴν περίοδον τοῦ 1950 καὶ 1960. Μὲ τὸν ἴδιον τρόπο καὶ
στὴν ἴδια πληρότητα χρειάζεται στὸν λαὸν μας καὶ ἡ αἰσθητικὴ ἔκφρασις
τῶν σημερινῶν ἡμερῶν. Πολλὸ πλεονεκτήμα τὸ δράμα τῶρα. Δὲν βρισκόμαστε
ὅμως στὸ κενὸ. Ἡ κυπριακὴ λογοτεχνικὴ δημιουργία (ἂν πρόκειται νὰ
μιλήσουμε μόνον γι' αὐτὴ) ἔχει παρὰδόσεις ποῦ δὲν εἶναι καθόλου εὐκατα-
φρόνητες. Σηπεύει ἐπίσης καὶ ἀντλεῖ πρῶτα διδάγματα ἀπὸ τὴν ἑλλαδι-
κὴ λογοτεχνικὴ παραγωγή, ποῦ βρισκεται τουλάχιστον σ' ὅτι ἀφορᾷ τὴν ποίησιν
στὶς κορυφῆς τῆς ~~αἰχμητικῆς~~ ^{ἐπιπέδου} δημιουργίας. Λοδοκεται ~~πάλαι~~ γιὰ μὲν
ποίησιν ποῦ τὴν χαρακτηρίζει κυρίως ἡ μεγάλη της εὐαισθησία πρὸς τὰ προ-
βλήματα καὶ τὰ κελεύσματα τῶν καιρῶν.

Ἐπιπλέον ποῦ χρειάζεται εἶναι νὰ περιβληθεῖ ὁ χώρος τῆς πνευ-
ματικῆς ^{πνευ} δημιουργίας μὲ μεγαλύτερη στοργὴ καὶ φροντίδα, νὰ δοθεῖ στοὺς
δημιουργοὺς καὶ στὸ ἔργο τους συγκεκριμένη ὄλιγη καὶ ἥθικὴ ἐνίσχυσις.
Ἄν ἡ μάχη ποῦ ~~εἶναι~~ ^{εἶναι} σήμερα ὁ λαός μας δὲν εἶναι ἀπλῶς μιὰ οποιαδήποτε
μάχη ἀλλὰ ~~πρόκειται γιὰ τὴν~~ ^{εἶναι} μάχη τῆς ἐπιβίωσης μας σὺν λαοῦ καὶ σὺν
πολιτισμῷ τότε στὴν μάχη αὐτὴ τὸ πνεῦμα, σὺν καλλιτεχνικῇ ἔκφρασιν, κα-
τέχει πρωτεύουσα θέση.

Ἔχουν τὴν θέση τους ἐδῶ πνευματικὰ Σεμινάρια, Συνέδρια, Δια-
γωνισμοί, Βραβεῖα, Εἰδικὲς Ἐκδόσεις, Εἰδικὲς Ἐκθέσεις, Συμβουλές
ὀτιδήποτε μπορεῖ νὰ βοηθήσει, νὰ σπρώξει, νὰ ἐμφυσήσει πνοή, νὰ σηκώσει
στὰ χέρια καὶ στὰ γόνατα τὰ κυπριακὰ γράμματα καὶ νὰ τὰ κάνει πόρνη
ρομφαία. Νὰ βγάλουμε ἐπίσης πρὸς τὰ ἔξω τὰ ἔργα τῶν ποιητῶν μας, τῶν
πεζογράφων, τῶν ζωγράφων, τῶν μουσικῶν, νὰ τὰ παρουσιάσουμε σὺν ἔργα
ἑνὸς λαοῦ ποῦ ὅθεν ἐννοεῖ νὰ τὰ βάλει κάτω. Ὅλα αὐτὰ ἐμπέτουν φυσικῶς
καὶ στὶς ἀποδοτικότητες τῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν, εἶναι ὅμως καὶ καθῆκον τῶν
ἰδίων τῶν πνευματικῶν ἀνθρώπων ποῦ συνειδητοποιοῦν αὐτὴ τὴν στιγμὴ τὴν
ἀπεστολή τους νὰ κινητοποιήσουν τίς δυνάμεις τους μ' ἓνα προγραμματισμένον
καὶ συντοπισμένον τρόπο. Καὶ εἶναι ἴσως τῆς στιγμῆς νὰ ἐπαναλάβουμε τὴν
μεγάλην ἐπιμέλειαν ποῦ προκαλεῖ ἡ ἀνυπαρξία θαλάσσης μὲ ὑγιεῖς φαινοὺς
στόχους καὶ προσανατολισμούς στὸν χώρο τῶν λογοτεχνῶν.

Πολλά τὰ προβλήματα, μεγάλες οἱ ἀνάγκες, σοβαρά καὶ τὸ κενὸ καὶ οἱ ἀδυναμίες στὸ πνευματικὸ μας μέγιστο τὸ πνευματικὸ δυναμικὸ τῆς Κύπρου ἡμᾶς ἀπέδειξε στὴν πλειοψηφεία του πὺς μπορεῖ νὰ σηκώσει στοὺς ὤμους του μεγάλα βάρη.

~~Τὸ ΔΕΒΑ εἶναι ἡ καλλιτεχνικὴ πρωτοπορίαι τῶν Κυπρίων ἐργαζομένων καὶ οἱ πνευματικοὶ ἄνθρωποι τῆς ἁριστοτέλους εἰδικότερα κίνουν ἀπὸ τῆς πλευρῆς τους τὸ καθῆκο τῆς καὶ στὸν ζωτικὸ ἀπὸ τομεῖα τῆς μέγας τῆς Κύπρου.~~

Γεν. 1976.